

Dato: 9. januar 2019
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Marie Jørgensen
Sagsnr.: 2018-0090-0379
Dok.: 953937

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringssvar om forslag til lov om ændring af straffeloven og forskellige andre love (Selvstændig bestemmelse om psykisk vold)

I. Høring

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 20. november 2018 til den 18. december 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet, Amnesty International, Barnets Tarv Nu, Børnesagens Fællesråd, Bryd Tavsheden, Børnerådet, Børns Vilkår, Center for Voldsramte, Danner, Dansk Kvindesamfund, Dansk Psykolog Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Stalking Center, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Danske Regioner, Dare Gender, , Det Kriminalpræventive Råd, Dialog mod vold, Digitalt Ansvar, Etnisk Ung, Everyday Sexism Project Danmark, Exitcirklen, Fonden Fundamentet & Mandecentret Botilbud, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, Foreningen mor, ForældreLANDSforeningen FBU, Gadejuristen, Godfar, Hjælp Voldsofre, Institut for Menneskerettigheder, Joan-Søstrene, Justitia, KL, Kvinderådet, Kvininfo, Københavns Kommune (Etnisk Konsulentteam), Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen Børn og Samvær,

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Landsforeningen for børn og forældre, Landsforeningen for Voldsramte Kvinder, Landsforeningen KRIM, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Lev uden Vold, Mary Fonden, Mødrehjælpen, OAK Foundation Denmark, Offerrådgivningerne i Danmark, Politiforbundet, Red Barnet, Red-Safehouse, Retspolitisk Forening, Røde Kors, Sabaah, SAVN, Statens Institut for Folkesundhed, Statsforvaltningen, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), TUBA, Unicef Danmark. VIVE, Aalborg Universitet (Juridisk Institut) og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Københavns Byret, Sø- og Handelsretten Vestre Landsret, Østre Landsret, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Børnerådet, Børns Vilkår, DANNER, Dansk Kvindesamfund, Dansk Stalking Center, Danske Regioner, Det Kriminalpræventive Råd, Det Nationale Voldsobservatorium, Dialog mod vold, Everyday Sexism Project Danmark, Hjælp Voldsofre, Institut for Menneskerettigheder, JOAN-Søstrene, KL, Kvinderådet, KVINFO, Landsforeningen af forsvarsadvokater, Lev uden Vold, Mandecentret, Mødrehjælpen, Offerrådgivningerne i Danmark, Politiforbundet, professor Jørn Vestergaard (Københavns Universitet, Juridisk Institut), Red Barnet, Retspolitisk forening, Røde Kors, tidligere politimester Jørn Bro og VIVE.

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv.

II. Høringssvarene

1. Generelt

Ankestyrelsen, Danske Regioner, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, KL, Københavns Byret, Politiforbundet, Sø- og Handelsretten, Vestre Landsret og Østre Landsret har ingen bemærkninger til lovforslaget.

DANNER, Kvinderådet, KVINFO og Røde Kors henviser til høringssvaret fra Det Nationale Voldsobservatorium og har herudover ingen bemærkninger til lovforslaget.

Offerrådgivningen, Advokatrådet, Everyday Sexism Project Danmark, Børns Vilkår, Børnerådet, Retspolitisk Forening og Det Kriminalpræventive Råd er enige i, at psykisk vold i nære relationer bør være strafbart.

Lev uden Vold, Det Nationale Voldsobservatorium, Dansk Kvindesamfund, Mødrehjælpen og Red Barnet er positive over for lovændringen, som understreger, at psykisk vold i nære relationer er strafværdig på lige fod med fysisk vold.

Institut for Menneskerettigheder, Det Nationale Voldsobservatorium og Dialog mod vold bemærker, at en kriminalisering af psykiske overgreb er på linje med artikel 33 i Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen), som Danmark har ratificeret.

Red Barnet finder det positivt, at der indføres en særlig forældelsesfrist vedrørende sager om psykisk vold mod børn.

Børnerådet og Red Barnet finder det positivt, at der i lovudkastet lægges op til at kunne foretage videoafhøring af børn under 15 år i sager om psykisk vold.

2. Den foreslåede bestemmelse om psykisk vold i straffelovens § 243 (lovforslagets § 1, nr. 2)

2.1. Afgrænsningen af den foreslåede bestemmelse om psykisk vold

2.1.1. Definition af psykisk vold

Børnerådet, Dansk Kvindesamfund, Det Kriminalpræventive Råd, Mandecenteret, Mødrehjælpen og VIVE vurderer, at Justitsministeriets beskrivelse af psykisk vold i sin helhed er dækkende, og tilslutter sig den forståelse af psykisk vold, der ligger til grund for lovforslaget.

Professor Jørn Vestergaard anfører, at det kan give anledning til stor tvivl om en handling er ”manipulerende”, og at det derfor vil være formålstjenligt at undlade brug af begrebet. Herudover anbefaler professoren at begrebet ”i oftere gentagne tilfælde” anvendes i stedet for ”over en periode” i lovteksten.

Offerrådgivningerne i Danmark foreslår, at det i definitionen af psykisk vold skrives ind, at den, som begår psykisk vold, skal have til hensigt at styre eller skade den anden.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det udgår fra lovteksten, at der skal være et krav, at den psykiske vold er egnet til at styre forurettedes adfærd, og at der i stedet indsættes et objektivi krav om en vis grovhed i den psykiske vold.

Advokatrådet og Det Kriminalpræventive Råd bemærker, at den foreslåede bestemmelse om psykisk vold indeholder en række uklare og/eller meget brede begreber, hvilket særligt gør sig gældende i forhold til de strafbegrundende handlinger ”nedværdigende, manipulerende eller krænkende adfærd”. Advokatrådet bemærker i øvrigt, at det er afgørende, at der foretages en så objektiv vurdering af den pågældende adfærd som muligt.

Mandecentret er forundret over, at det ikke er et krav, at gerningsmanden vidste eller burde have vidst, at handlingerne var egnede til utilbørligt at styre et andet menneske, og at man hermed har valgt at fravige straffelovens hovedregel om forsæt.

Dialog mod vold, Lev uden vold og Mødrehjælpen anbefaler, at ”kontrol” skrives ind som en del af gerningsindholdet. Herudover foreslår **VIVE**, at det i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, tilføjes, at isolation kan foreligge ved at isolere en person fra den pågældendes netværk fra adgangen til sundhedsvæsen, uddannelse eller arbejdsmarked.

Justitsministeriet har inddraget en lang række organisationer med viden om psykisk vold, herunder en lang række af høringsparterne, i forbindelse med udformningen af bestemmelsen om psykisk vold for at indhente input til, hvordan bestemmelsen bedst muligt udformes. Idet psykisk vold kan komme til udtryk ved en lang række vidt forskellige handlinger og undladelser og generelt er mere uhåndgribeligt end f.eks. fysisk vold, er det vanskeligt at formulere en entydigt dækkende bestemmelse helt uden afgrænsningstvivel. I lyset af bemærkningerne i en række hørings svar har Justitsministeriet fundet anledning til at foretage visse justeringer i den foreslåede bestemmelses ordlyd i forhold til det udkast til lovforslag, som har været i høring, ligesom ministeriet har præciseret og udbygget bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, herunder ved at komme med flere konkrete eksempler på, hvad der kan udgøre psykisk vold, for at sikre, at bestemmelsen er så klar og præcis som muligt.

Justitsministeriet har således foreslået, at begrebet "forulepende" anvendes i stedet for begrebet "manipulerende" i den foreslåede bestemmelses ordlyd. I lyset heraf er det i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, tilføjet, at forulepende handlinger primært sigter til gerningsmandens chikanerende eller generende adfærd. Der kan f.eks. være tale om, at gerningsmanden kontakter forurettedes arbejdsplads, familie, venner mv. for at sprede falske rygter om forurettede, at der gives fejlagtig information til offentlige myndigheder, herunder indgives falske anmeldelser til politiet, at der sendes private billeder (uanset om disse udgør en overtrædelse af straffelovens § 264 d) til andre af forurettede, at der bestilles et stort antal varer til levering hos forurettede, eller at der ofte sendes beskeder til forurettede om, at man har kendskab til, hvor den pågældende befinder sig. Det bemærkes, at gerningsmanden vil kunne få andre til at foretage de nævnte handlinger for sig.

Justitsministeriet har endvidere fundet anledning til at tilpasse bestemmelsens ordlyd, således at det også heraf udtrykkeligt fremgår, at der skal være tale om "groft" nedværdigende, forulepende eller krænkende adfærd. Kravet om, at adfærden skal kunne betegnes som grov, indebærer ikke en indholdsmæssig ændring i forhold til det lovudkast, der har været i høring, idet det imidlertid kun fremgik af lovudkastets bemærkninger. Kravet om grovhed har nær sammenhæng med kravene om, at adfærden skal foregå gentagne gange over en periode, og at den skal være egnet til at styre den forurettede. Der skal således samlet set være tale om adfærd af en vis varighed, intensitet og dermed grovhed. Det forudsættes således i lovforslagets bemærkninger, at bestemmelsen alene finder anvendelse, hvis der er tale om adfærd af en vis grovhed.

Som det fremgår af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 2, skal den groft nedværdigende, forulepende eller krænkende adfærd være egnet til utilbørligt at styre forurettede. Begrebet "kontrol" fremgår således ikke udtrykkeligt af bestemmelsens ordlyd, men det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at ordlyden "styre" sigter til kontrollerende adfærd, som forhindrer forurettede i at udfolde sig frit, herunder pga. en frygt for nye krænkelser. Adfærden har således i almindelighed til formål at give gerningsmanden en magtposition i forhold til forurettede eller at styrke eller opretholde magtpositionen og skal samlet set være egnet til at påvirke forurettede til at gøre eller tåle noget, som ikke er udtryk for forurettedes frie vilje. Det er Justitsministeriets forståelse på baggrund af det input, ministeriet har fået i forbindelse med udformningen af bestemmelsen om psy-

kisk vold, at styring af forurettede er helt centralt i forhold til psykisk vold.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, at der skal foretages en objektiv vurdering af, om gerningsmandens adfærd er egnet til at styre forurettede. Det er således ikke afgørende for anvendelsen af bestemmelsen, om forurettede rent faktisk er blevet styret, ligesom strafbarheden endvidere ikke afhænger af, om styringen har påført den forurettede psykiske skader eller lignende. Baggrunden herfor er, at forurettedes psykiske modstandskraft ikke bør være afgørende for, om en gerningsmand kan straffes for psykisk vold. En retsstilling, hvor der lægges vægt på, om forurettede rent faktisk er blevet styret, vil efter Justitsministeriets opfattelse kunne føre til uhensigtsmæssige resultater, idet en mindre grov adfærd vil kunne være strafbar, fordi ofret ikke var modstandsdygtigt over for adfærden, mens en meget grov adfærd vil falde uden for bestemmelsen, hvis ofret var meget modstandsdygtigt og således ikke blev styret af adfærden. Endvidere kan det være meget vanskeligt objektivt at konstatere psykiske skader, og det vil således efter Justitsministeriets opfattelse indsnævre den foreslåede bestemmelse væsentligt, hvis anvendelsen heraf er betinget af psykiske skader hos ofret. Justitsministeriet skal herudover bemærke, at dette ikke er et udtryk for fravigelse af kravet om forsæt i straffelovens § 19, idet gerningsmanden efter den foreslåede bestemmelse forudsættes at have forsæt til at udvise en sådan adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre en anden person.

2.1.2. Tilknytningen til forurettedes husstand

Det Kriminalpræventive Råd, Det Nationale Voldsobservatorium, Dialog uden vold, Everyday Sexism Project, Lev uden vold, Mandecentret og Redbarnet anfører, at det er uklart om længerevarende kæresteforhold, hvor parterne ikke er samlevende, er omfattet af betegnelsen ”tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand”. Herudover anføres det, at den tidsmæssige sammenhæng mellem parternes samliv og den psykisk vold ikke bør afgrænses som i bemærkningerne, idet det ikke er ualmindeligt, at psykisk vold eller stalking af en tidligere partner begynder eller genopstår på et senere tidspunkt, f.eks. i forbindelse med, at den forurettede finder en ny kæreste eller partner.

Tidligere politimester Jørn Bro anfører, at bestemmelsen ikke bør begrænses til familieforhold eller nære relationer, da stalking og indgribende social kontrol også udøves af andre end familiemedlemmer og nært relaterede.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at lovteksten udformes, så bestemmelsen beskytter alle i nære relationer mod psykisk vold, uanset gerningspersonens tilknytning til husstanden.

Professor Jørn Vestergaard anfører, at det vil være formålstjenligt at benytte velkendte og indarbejdede begreber som ”nærtstående” eller ”nærmeste pårørende” i stedet for ”som tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden”.

Den foreslåede bestemmelse om psykisk vold i lovforslagets § 1, nr. 2, finder anvendelse på gerningsmænd, som ”tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand”. Justitsministeriet finder, at det er mest hensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt at foretage en afgrænset kriminalisering af psykisk vold til nære relationer, hvor gerningsmanden har en tilknytning til forurettedes husstand. Justitsministeriet har herved lagt vægt på, at flere organisationer, der beskæftiger sig med psykisk vold, har peget på, at der er et særligt behov for en kriminalisering af psykisk vold i nære relationer, fordi krænkelser i nære relationer opleves som særligt indgribende for en forurettet, som kan opleve, at det er svært at finde et ”frirum” fra den psykiske vold eller at flygte herfra. Der er således tale om en særligt sårbar gruppe, der vurderes at have et stort behov for beskyttelse.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, skal ordlyden forstås i overensstemmelse med straffelovens § 244, stk. 2, som i det væsentlige har samme formulering. Det forudsættes således, at den foreslåede bestemmelse finder anvendelse på personer i den forurettedes husstand, f.eks. en ægtefælle, samlever, forælder, plejeforælder eller søskende. Bestemmelsen vil ligeledes finde anvendelse på personer med en nær tilknytning til den andens husstand. Det vil eksempelvis kunne gøre sig gældende for tidligere ægtefæller, der stadig jævnligt kommer i husstanden, f.eks. fordi deres fællesbørn har bopæl der, eller en onkel, der er involveret i opdragelsen af børnene.

Opregningen er ikke udtømmende, og i forhold til psykisk vold, som også kan udøves ved hjælp af digitale tjenester såsom telefon, sms, gps-sporing, sociale medier mv., vil det ved vurderingen af, om der foreligger en sådan nær tilknytning til husstanden, tillige være relevant at se på, om gerningsmanden og forurettede jævnligt har kontakt via digitale tjenester.

Herudover foreslås det, at bestemmelsen skal finde anvendelse på gerningsmænd, som tidligere har tilhørt eller været nært knyttet til forurettedes husstand. Det vil omfatte gerningsmænd, som tidligere har været del af husstanden eller i øvrigt har haft en sådan nær tilknytning til husstanden, f.eks. en ekskæreste, som er flyttet fra husstanden, eller et familiemedlem, som ikke længere jævnligt kommer i forurettedes hjem.

I lyset af bemærkningerne fra høringsparterne har Justitsministeriet fundet anledning til at tilpasse bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, således at det udtrykkeligt fremgår heraf, at den foreslåede bestemmelse efter omstændighederne vil kunne finde anvendelse for kærestepar, der ikke bor sammen.

For så vidt angår anvendelse af begrebet "nærtstående" i stedet for det foreslåede "nært knyttet til forurettedes husstand" bemærkes, at begrebet "nærtstående" bl.a. anvendes i straffelovens §§ 39, stk. 3, og 41, stk. 6, om prøveløsladelse. I denne sammenhæng forstås nærtstående som den dømtes ægtefælle eller samlever, børn, børnebørn, forældre, søskende, bedsteforældre, oldeforældre og andre personer, til hvem den dømte har en sådan tilknytning, at denne kan sidestilles med de nævnte familiebånd. Slægtninge, som er fjernere end de nævnte, er derimod ikke omfattet af begrebet "nærtstående". Dette indebærer, at eksempelvis fætre, kusiner, onkler og tanter mv. falder udenfor.

Begrebet "nærtstående" adskiller sig således fra "nært knyttet til forurettedes husstand" ved f.eks. ikke at omfatte en tidligere ægtefælle eller samlever eller en onkel, der er involveret i opdragelsen af børnene. Begrebet "nært knyttet til forurettedes husstand" har således et bredere anvendelsesområde end begrebet "nærtstående", hvilket er baggrunden for, at afgrænsningen af anvendelsesområdet for den foreslåede bestemmelse om psykisk vold svarer til straffelovens § 244, stk. 2.

Det bemærkes, at selv om den foreslåede bestemmelse om psykisk vold omfatter visse krænkelser, der kan betegnes som stalking, er formålet ikke at stalking i alle tilfælde skal være omfattet, idet stalking allerede er beskyttet med bl.a. lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

Red Barnet anbefaler, at fællesbetegnelsen "digitale tjenester" anvendes i bemærkningerne i stedet for "telefon, sms eller gps-overvågning".

I lyset af bemærkningerne fra Red Barnet har Justitsministeriet præciseret bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 2, således at begrebet ”digitale tjenester” anvendes i bemærkningerne, jf. ovenfor.

2.2. Bevismæssige vanskeligheder i forbindelse med anvendelsen af bestemmelsen om psykisk vold

Den Danske Dommerforening anfører, at bestemmelsen om psykisk vold – som påpeget i lovforslagets bemærkninger – kan give anledning til bevismæssige vanskeligheder, og at sager om psykisk vold må forventes at være mere tidskrævende i retten end andre voldssager.

Rigspolitiet og **Rigsadvokaten** deler Justitsministeriets forventninger om, at der kan være bevismæssige udfordringer i forbindelse med sager om psykisk vold, og at en formentlig ikke ubetydelig del af sagerne ikke vil kunne føre til indledning af en straffesag ved domstolene.

Landsforeningen af forsvarsadvokater anfører, at den foreslåede bestemmelse om psykisk vold har et meget upræcist gerningsindhold, og at bestemmelsen vil blive vanskelig at anvende i praksis, idet det vil kræve en omfattende og særegen bevisførelse.

Som det fremgår af pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er Justitsministeriet opmærksom på, at der – som i andre sager – kan være bevismæssige udfordringer i forbindelse med sager om psykisk vold. Justitsministeriet finder dog ikke, at dette er et tilstrækkeligt argument for ikke at kriminalisere den krænkende adfærd. Det skal bl.a. ses i lyset af, at det kan have store konsekvenser for den personlige frihed og en persons psykiske velbefindende at blive udsat for psykisk vold. De negative konsekvenser af psykisk vold kan – især i nære relationer – være langvarige eller endog livsvarige, da den psykiske vold nedbryder ofrenes psykiske integritet. Det er derfor afgørende at værne om ofrene og deres retsfølelse, så de får den nødvendige beskyttelse, forståelse og anerkendelse fra samfundet.

2.3. Placeringen af bestemmelsen i straffelovens kapitel 25 om forbrydelser mod liv og legeme

Tidligere politimester Jørn Bro og **professor Jørn Vestergaard** anfører, at begrebet ”psykisk vold” ikke er hensigtsmæssigt i lovgivningsmæssig sammenhæng, og at det vil være formålstjenligt at placere bestemmelsen i straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser.

Som det fremgår af pkt. 1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, har lovforslaget til formål at kriminalisere psykisk vold i nære relationer. Herudover har lovforslaget til formål at sidestille psykisk vold med fysisk vold, hvilket skal afspejle, at psykisk vold kan være lige så alvorligt og skadeligt som fysisk vold, og at udøvelse af psykisk vold er lige så strafværdigt som udøvelse af vold i øvrigt.

Justitsministeriet har på den baggrund lagt op til at placere bestemmelsen om psykisk vold i straffelovens § 243 i lovens kapitel 25 om forbrydelser mod liv og legeme, således at bestemmelsen placeres i tilknytning til straffelovens §§ 244-246 om vold. Det skal i øvrigt bemærkes, at placeringen af bestemmelsen ikke er afgørende for dens anvendelsesområde.

Det skal samtidig bemærkes at "psykisk vold" anvendes som betegnelse for den lovovertrædelse, der er beskrevet i den foreslåede § 243, men at betegnelsen ikke har nogen betydning for anvendelsen af bestemmelsen.

2.4. Psykisk vold begået mod børn eller under overværelse af børn

Mødrehjælpen anfører, at der i lovforslaget bør være flere konkrete eksempler på psykisk vold mod børn.

Børns Vilkår og **Børnerådet** anfører, at man gerne havde set, at lovforslaget var opdelt i et børneafsnit og et voksenafsnit, så de forhold, der særligt gælder for børn, bliver mere tydelige.

Den foreslåede bestemmelse om psykisk vold lovforslagets § 1, nr. 2, finder anvendelse, hvis der objektivt set er tale om, at nogen, herunder børn, udsættes for "groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd". I bemærkningerne fremhæves en række eksempler på adfærd, der – afhængig af de nærmere omstændigheder – kan betragtes som nedværdigende, forulempende og krænkende.

I lyset af bemærkningerne fra Børns Vilkår, Børnerådet og Mødrehjælpen har Justitsministeriet fundet anledning til i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, at tilføje en række konkrete eksempler på psykisk vold mod børn. Det fremgår således, at der specifikt i forhold til børn kan nævnes adfærd, der udsætter barnet for konstant devaluering, eller som nedbryder barnets selvværd. Der kan f.eks. være tale om, at barnet ignoreres og nægtes omsorg, eller at barnet tages som gidsel i konflikter mellem dets foræl-

dre. Der kan også være tale om kommentarer om barnets krop, vægt eller madindtag.

Børns Vilkår og **Børnerådet** anfører, at det bør fremgå af lovforslaget, hvordan man håndterer psykisk vold mod børn, der f.eks. er begået af personale på opholdssteder.

Den foreslåede bestemmelse om psykisk vold i lovforslagets § 1, nr. 2, finder anvendelse på gerningsmænd, der "tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand". Ordlyden skal forstås i overensstemmelse med straffelovens § 244, stk. 2, som i det væsentlige har samme formulering.

Det forudsættes således, at den foreslåede bestemmelse om psykisk vold finder anvendelse på personer i den forurettedes husstand, f.eks. en ægtefælle, samlever, forælder, plejeforælder eller søskende. Bestemmelsen vil ligeledes finde anvendelse på personer med en nær tilknytning til den andens husstand. Det vil eksempelvis kunne gøre sig gældende for tidligere ægtefæller, der stadig jævnligt kommer i husstanden, f.eks. fordi deres fællesbørn har bopæl der, eller en onkel, der er involveret i opdragelsen af børnene.

Justitsministeriet skal i forlængelse af ovenstående bemærke, at kravet om, at gerningsmanden skal tilhøre eller være nært knyttet til forurettedes husstand, efter omstændighederne kan være opfyldt i forhold til personale, der arbejder på et opholdssted eller botilbud, hvor forurettede bor.

JOAN-søstre opfordrer til, at der i straffeloven indføres en bestemmelse om, at det er en skærpende omstændighed, hvis volden – fysisk som psykisk – bliver begået under overværelse af børn

Mødrehjælpen anfører, at det er meget positivt, at det fremgår direkte af lovforslaget, at det skal anses som en skærpende omstændighed, hvis psykisk vold er begået under overværelse af børn, men at det ligeledes bør være strafbart, hvis børn er vidne til fysisk vold mod en forælder.

Som det fremgår af pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger bør det indgå som en skærpende omstændighed ved straffens fastsættelse, hvis et barn overværer psykisk vold mod en nærtstående person. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, at det efter omstændighederne kan være psykisk vold, hvis en person overværer handlinger over for sine nærmeste, der opleves som ubehagelige eller chokerende.

rende, f.eks. hvor et barn overværer vold, psykisk vold eller andre overgreb over for barnets forældre eller søskende.

Det bemærkes i øvrigt, at domstolene efter de almindelige regler i straffeloven om straffens fastsættelse, der indeholder en ikke udtømmende angivelse af omstændigheder, som kan tillægges vægt i skærpende retning ved strafudmålingen, kan lægge vægt på, at et barn har været vidne til vold begået mod en til barnet nærtstående person, og domstolene ses også i praksis at tillægge en sådan omstændighed vægt i skærpende retning.

Det er således allerede i dag en straffskærpende omstændighed, hvis et barn har været vidne til (fysisk) vold begået mod en til barnet nærtstående person, og Justitsministeriet har derfor ikke fundet anledning til at præcisere dette i lovforslagets bemærkninger.

Rigspolitiet finder, at det med fordel kan præciseres i bemærkningerne, at forældres opdragelse af børn som udgangspunkt ikke er opfattet af bestemmelsen om psykisk vold, men at forældres adfærd over for deres børn efter omstændighederne kan antage en karakter eller grovhed, der indebærer, at forholdet er strafbart efter bestemmelsen.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse om psykisk vold i lovforslagets § 1, nr. 2, at den groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd skal være egnet til utilbørligt at styre forurettede. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at ordlyden ”styre” sigter til kontrollerende adfærd, som forhindrer forurettede i at udfolde sig frit, herunder pga. en frygt for nye krænkelser.

Den styrende adfærd skal endvidere være ”utilbørlig”, hvilket omfatter styrende adfærd, som ikke er en naturlig del af parternes relation. Styring er således i visse tilfælde nødvendig og helt naturlig, f.eks. i særlige relationer mellem voksen og barn (forudsat at der tages fornøden højde for barnets alder og modenhed) eller i relationen mellem plejkrævende ældre eller handicappede og den person, som plejer eller passer den ældre eller handicappede. Det må dog antages, at meget grove krænkelser kun sjældent vil kunne opfattes som en naturlig del af parters relation.

I lyset af bemærkningerne fra Rigspolitiet har Justitsministeriet præciseret bemærkningerne, således at det udtrykkeligt fremgår, at forældres opdragelse af børn som udgangspunkt ikke er omfattet af bestemmelsen, men at forældres adfærd over for deres børn kan antage en karakter eller grovhed,

der omfattes af bestemmelsen, herunder f.eks. hvis barnet udsættes for hyppige og længerevarende stuearrester.

2.5. Strafferammen

Mødrehjælpen finder, at der i bestemmelsen om psykisk vold bør indsættes en strafferammen på 6 år ved særligt skærpende omstændigheder.

Det Nationale Voldsobservatorium, Dialog mod vold og Lev uden vold finder, at der er behov for mulighed for i grove tilfælde af psykisk vold at skærpe straffen, og foreslår derfor, at der indsættes et stk. 2 i den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 243 svarende til ordlyden i straffelovens § 244, stk. 2, hvor strafferammen er 6 år. Det Nationale Voldsobservatorium bemærker, at dette bl.a. skal ses i lyset af, at straffelovens § 245, stk. 2, ikke i dag ses anvendt på tilfælde af psykisk vold eller psykisk ”skade”, og derfor ikke kan fungere som overbygning til den foreslåede bestemmelse om psykisk vold i straffeloven.

Professor Jørn Vestergaard foreslår, at der indsættes et stk. 2 i den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 243 svarende til ordlyden i straffelovens § 244, stk. 2, hvor strafferammen er 6 år, og bemærker at en sådan bestemmelse vil medføre, at muligheden for at henføre særligt grove tilfælde under straffelovens § 245, stk. 2, ikke bliver aktuel. Herudover anføres, at et særskilt stykke om strafforhøjelse i den foreslåede § 243 vil give et højere strafmaksimum for psykisk vold i gentagelsestilfælde, da ændringen af § 247 alene indebærer adgang til forhøjelse af straffen med indtil det halve.

Den foreslåede bestemmelse om psykisk vold i lovforslagets § 1, nr. 2, kriminaliserer, at en person, som tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden, gentagne gange over en periode udsætter den anden for groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre den anden. Det foreslås med lovforslaget, at en overtrædelse af bestemmelsen straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Den foreslåede strafferamme for overtrædelse af bestemmelsen om psykisk vold i straffelovens § 243 svarer til strafferammen i straffelovens § 244, stk. 1, om simpel vold. Efter straffelovens § 244, stk. 2, kan straffen stige til 6 år, hvis forhold, der er nævnt i straffelovens § 244, stk. 1, begås gentagne gange over en periode af en person i eller nært knyttet til den forurettedes husstand, uden at forholdet er omfattet af straffelovens § 245 om grov vold.

Med lovforslaget er der ikke lagt op til at indsætte et stk. 2 i den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 243 svarende til straffelovens § 244, stk. 2. Dette skal ses i lyset af, at straffelovens § 245, stk. 2, om grov vold omfatter skade på legeme eller helbred, herunder bl.a. tilføjelse af psykiske traumer, og har en strafferamme på bøde eller fængsel indtil 6 år. Bestemmelsen omfatter således grove (kvalificerede) former for psykisk vold og er en overbygning i forhold til den foreslåede bestemmelse. Det skal i forlængelse heraf bemærkes, at den foreslåede bestemmelse om psykisk vold må antages at øge opmærksomheden på muligheden for at anvende straffelovens § 245, stk. 2, hvis der er tale om grove former for psykisk vold. Det skal endvidere ses i lyset af, at straffelovens § 244, stk. 2, blev indsat, fordi der var identificeret tilfælde af gentagen simpel vold, som efter Justitsministeriets opfattelse burde være, men ikke var, omfattet af et strafmaksimum på 6 års fængsel. Hvis anvendelsen af den foreslåede bestemmelse om psykisk vold, der i sig selv stiller krav om, at adfærden skal være begået gentagne gange, indebærer, at der på samme vis er tilfælde, der er så alvorlige, at de bør være, men ikke er, omfattet af et strafmaksimum på 6 års fængsel, vil Justitsministeriet tage skridt til en ændring af straffeloven.

Det følger af straffelovens § 247, stk. 1, at straffen for lovovertrædelser efter §§ 244-246 om vold kan forhøjes med indtil det halve, hvis overtrædelserne begås af en person, der tidligere er dømt for forsætligt legemsangreb eller for en forbrydelse, der har været forbundet med forsætlig vold.

Det foreslås med lovforslagets § 1, nr. 3, at der i straffelovens § 247, stk. 1, indsættes en henvisning til den foreslåede § 243, således at en tidligere domfældelse for psykisk vold tilføjes som en af de forbrydelser, der i gentagelsestilfælde kan medføre en forhøjelse af straffen med indtil det halve. Det vil betyde, at straffen for overtrædelse af den foreslåede § 243 på samme måde som legemsangreb efter de gældende bestemmelser i straffelovens §§ 244-246 kan medføre en forhøjelse med indtil det halve, hvis gerningsmanden tidligere er dømt for forsætlig legemsangreb, psykisk vold eller for en forbrydelse, der har været forbundet med forsætlig vold.

Straffen (dvs. strafferammen) for overtrædelse af den foreslåede § 243 kan herefter forhøjes med indtil det halve, hvis gerningsmanden tidligere er dømt for overtrædelse af den foreslåede § 243, straffelovens §§ 244-246 samt enhver anden forbrydelse, der har været forbundet med forsætlig vold. Tilsvarende vil straffen for overtrædelse af straffelovens §§ 244-246 kunne forhøjes med indtil det halve, hvis gerningsmanden tidligere er dømt for

overtrædelser af den foreslåede § 243, straffelovens §§ 244-246 samt enhver anden forbrydelse, der har været forbundet med forsætlig vold. En tilføjelse i den foreslåede § 243 af et stk. 2 om strafforhøjelse vil ikke fuldt ud kunne erstatte den foreslåede ændring af straffelovens § 247.

2.6. Forholdet mellem den foreslåede bestemmelse om psykisk vold og gældende lovgivning

Advokatrådet og **Institut for Menneskerettigheder** anfører, at det vil være ønskeligt, hvis lovforslaget indeholdt mere specifikke overvejelser vedrørende afgrænsningen mellem den foreslåedes bestemmelse i straffelovens § 243 og de eksisterende bestemmelser i straffeloven.

Professor Jørn Vestergaard fremhæver, at det er vigtigt, at der i sager, hvor der også kan dømmes for fysisk vold, straffes efter bestemmelsen om psykisk vold, således at det tilkendegives, at der er tale om to selvstændige krænkelser, uanset at disse kan indgå i et samlet sagskompleks.

Straffeloven kriminaliserer i dag en række nærmere bestemte krænkelser af den psykiske integritet, herunder ulovlig tvang efter straffelovens § 260, trusler efter § 266, grov vold efter straffelovens § 245, stk. 2, (om forsætlig skade på legeme eller helbred) og vanrøgt efter straffelovens § 213.

Som anført i pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger beskytter de eksisterende strafbestemmelser efter Justitsministeriets opfattelse ikke i tilstrækkeligt omfang mod krænkelser af den psykiske integritet. Den foreslåede bestemmelse om psykisk vold i straffelovens § 243 lader sig imidlertid ikke klart afgrænse over for de eksisterende strafbestemmelser, og bestemmelsen om psykisk vold vil efter omstændighederne omfatte adfærd, der i forvejen er selvstændigt kriminaliseret, herunder f.eks. vanrøgt efter straffelovens § 213, ulovlig tvang efter straffelovens § 260 og trusler efter straffelovens § 266. Der kan herudover være tale om andre former for kriminalitet, som begås som led i regimet af psykisk vold, f.eks. vold efter straffelovens §§ 244-246, voldtægt efter straffelovens § 216 eller andre seksualforbrydelser. I de nævnte tilfælde forudsættes den foreslåede bestemmelse at skulle anvendes i sammenstød med andre strafbestemmelser. Det samme gælder for overtrædelse af foranstaltninger efter lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Dette indebærer, at en handling, der både udgør psykisk vold efter den foreslåede § 243 og en overtrædelse af en anden bestemmelse i straffeloven, straffes efter begge bestemmelser.

Det National Voldsobservatorium og **Dialog mod vold** opfordrer til, at der redegøres for Istanbulkonventionen i pkt. 2.1 om gældende ret i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Danmark har ratificeret Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen), der navnlig har fokus på vold mod kvinder. Det følger af artikel 33 i Istanbulkonventionen, at det skal være strafbart med forsæt at forøve alvorlig skade på en persons psykiske integritet ved anvendelse af tvang eller trusler.

Justitsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at Danmark på baggrund af de gældende strafbestemmelser, herunder i straffelovens § 245, stk. 2 (tilføjelse af skade på en anden persons legeme eller helbred, herunder også psykiske traumer), og § 266 (trusler), som omfatter adfærd, der kan være udtryk for krænkelse af en andens psykiske integritet, efter ministeriets opfattelse opfylder Istanbulkonventionens artikel 33.

Da gældende lovgivning, herunder straffelovens §§ 245, stk. 2, og 266 er beskrevet i pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, finder Justitsministeriet ikke behov for nærmere at redegøre for Istanbulkonventionen i lovforslaget.

2.7. Økonomiske konsekvenser

Dansk Kvindesamfund finder, at afsnittet om økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige i lovforslagets almindelige bemærkninger (pkt. 3), hvor det fremgår, at der forventes få sager årligt om psykisk vold efter den foreslåede § 243, sender et signal om, at politiet og anklagemyndigheden ikke skal prioritere sådanne sager. **Mødrehjælpen** finder tilsvarende, at sætningen sender et besynderligt signal, og frygter, at bemærkningen vil gøre det vanskeligt for ofre for psykisk vold at rejse en straffesag. Mødrehjælpen fremhæver endvidere, at det bør være muligt at strafforfølge sager om psykisk vold, uden at der samtidig rejses tiltale for andre strafbare forhold.

Dansk Kvindesamfund, Det Nationale Voldsobservatorium, Dialog mod vold, Lev uden vold, Mandecentret, Mødrehjælpen og Hjælp Voldsofre anfører, at det er nødvendigt at afsætte midler til uddannelse af politi og anklagemyndigheden, så den nye bestemmelse om psykisk vold i straffeloven kan blive implementeret i praksis. **JOAN-Søstre** anfører vi-

dere, at der bør etableres et interventionskontor i alle politikredse, der skal tage over med praktisk og social støtte til parterne i sager om alvorlig parforholdsvold – både psykisk, fysisk eller seksuel – når politiet har udført deres indledende arbejde. **Det Kriminalpræventive Råd** og **Det Nationale Voldsobservatorium** anfører endvidere, at der bør iværksættes forebyggelsesinitiativer.

Det fremgår af pkt. 2.8.4 i Justitsministeriets vejledning om lov kvalitet, at bemærkningerne i et lovforslag bør indeholde et skøn over de økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Lovforslaget indeholder derfor i pkt. 3 i de almindelige bemærkninger et afsnit om Justitsministeriets vurdering af de forventede økonomiske konsekvenser. Det fremgår af afsnittet, at Justitsministeriet har vurderet, at der forventes få straffesager årligt om psykisk vold efter den foreslåede § 243. Der forventes herved i det væsentlige at være tale om sager, hvor der foretages samtidig strafforfølgning for andre lovovertrædelser, herunder f.eks. vold eller trusler. Der vil formentlig i meget få sager årligt blive indledt strafforfølgning for overtrædelse af den foreslåede § 243 uden en samtidig strafforfølgning af andre strafbare forhold. Det er bl.a. på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at lovændringen vil medføre begrænsede merudgifter på ministeriets område. Merudgifterne vil derfor blive afholdt inden for Justitsministeriets eksisterende økonomiske rammer.

Bemærkningerne i pkt. 3 har ikke til formål at give anvisninger om, hvorledes sager om psykisk vold skal behandles eller prioriteres af myndighederne. Straffesager vedrørende den foreslåede bestemmelse om psykisk vold forudsættes således – på samme måde som andre straffesager – at blive behandlet med den fornødne omhu og hurtighed og under hensyn til sagens omstændigheder og sagens karakter i øvrigt. Det bemærkes i øvrigt, at bemærkningerne i pkt. 3 ikke indebærer, at der ikke skal afholdes midler til politiets og anklagemyndighedens implementering af den foreslåede bestemmelse om psykisk vold.

Som det fremgår ovenfor, kan straffesager for overtrædelse af den foreslåede bestemmelse rejses uden en samtidig strafforfølgning af andre lovovertrædelser. Det forventes imidlertid, at der ofte i forbindelse med et hændelsesforløb, som indebærer en overtrædelse af den foreslåede bestemmelse, vil blive begået andre strafbare lovovertrædelser (f.eks. vold og trusler), som der samtidig vil blive rejst tiltale for.

Justitsministeriet kan endvidere oplyse, at regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti den 13. november 2018 indgik en aftale om satspuljen for 2019, hvor der bl.a. afsættes midler til en række initiativer om bekæmpelse af psykisk vold i nære relationer. Der er bl.a. afsat midler til en oplysningsindsats målrettet den brede befolkning om bl.a. psykisk vold i nære relationer og en oplysningsindsats målrettet børn og unge om psykisk vold og vold i hjemmet. Herudover er der afsat midler til forsøg med ambulante tilbud med rådgivning og netværksgrupper rettet mod unge udsat for fysisk og psykisk vold samt midler til ambulante rådgivnings- og behandlingstilbud til kvinder og mænd, som er udsat for fysisk, psykisk eller andre former for vold i nære relationer.

Der er endvidere afsat midler til gennemførelse af en national undersøgelse af forekomsten af partnervold mod kvinder og mænd, herunder psykisk vold, i Danmark.

Justitsministeriet kan desuden oplyse, at Rigspolitiet er ved at se på uddannelsesmuligheder samt retningslinjer for politiets behandlingen af sager om psykisk vold. Undervisning i forståelse af psykisk vold er allerede i dag en integreret del af undervisningen af de politistuderende på Politiskolen, og denne tilpasses løbende ny lovgivning, som har betydning for politiets virke. En selvstændig kriminalisering af psykisk vold vil betyde, at politiets undervisning tilpasses, således at de studerende bliver bekendt med psykisk vold som begreb og håndtering af sager om psykisk vold.

På samme måde vil ny lovgivning og praksis som følge af lovforslagets eventuelle vedtagelse blive udbredt til det allerede uddannede politipersonale via bl.a. Rigsadvokatmeddelelsen, interne orienteringer og gennem møder i politikredsene.

Rigsadvokaten forventes samtidig med ikrafttrædelse af den nye bestemmelse om psykisk vold at fastsætte retningslinjer for anklagemyndighedens behandling af disse sager i Rigsadvokatmeddelelsen, ligesom Rigsadvokaten vil have fokus på implementering af retningslinjerne. Herudover vil Rigsadvokaten udarbejde anbefalinger til, hvordan afhøringer af forurettede, sigtede/tiltalte og vidner bør foretages i sager om psykisk vold. Rigsadvokaten vil som del heraf i relevant omfang monitorere sager efter den nye bestemmelse om psykisk vold.

2.8. Stalking

Dansk Stalking Center anfører, at bestemmelsen om psykisk vold ikke bør stå alene, og at der fortsat er behov for en særskilt bestemmelse om stalking, som dækker de situationer, som ikke falder ind under bestemmelsen om psykisk vold.

Den foreslåede bestemmelse om psykisk vold i lovforslagets § 1, nr. 2, finder anvendelse på psykisk vold i nære relationer, hvor gerningsmanden er nært knyttet til forurettedes husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden.

Som det fremgår af pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, vil psykisk vold, der har stalking-lignende karakter, fordi det fortsætter eller begynder efter en samlivsophævelse, kunne være omfattet af den foreslåede bestemmelse om psykisk vold. Baggrunden herfor er, at psykisk vold, som begås af personer, som tidligere har haft en nær tilknytning til forurettedes husstand vil kunne opleves som lige så indgribende som psykisk vold fra f.eks. et medlem af husstanden, fordi gerningsmanden som regel har et tilsvarende kendskab til forurettede og husstanden.

Kriminaliseringen af psykisk vold vil derimod ikke og tilsigter ikke at omfatte psykisk vold, der har stalking-lignende karakter, hvis gerningsmanden ikke har den nødvendige tilknytning til forurettedes husstand.

Med lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (tilholdsloven) blev der indført en udtrykkelig bestemmelse om, at stalking (systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane) er en skærpene omstændighed ved fastsættelse af straf for overtrædelse af tilhold, opholdsforbud og bortvisning, som kan straffes med fængsel indtil 2 år.

Der findes således allerede i dag en strafbestemmelse om stalking i dansk ret, som understreger, at stalking er en alvorlig forbrydelse, der hører til blandt de groveste overtrædelser af tilhold mv.

Tilholdsloven bygger på en betænkning fra Strafferetsplejeudvalget (1526/2011), der under sit arbejde overvejede muligheden for at indføre en strafbestemmelse om stalking, der – modsat den gældende strafbestemmelse – ikke stiller krav om forudgående tilhold mv. Strafferetsplejeudvalget konkluderede imidlertid, at en ordning med polititilhold mv. indebærer en bedre beskyttelse af den forurettede end en bestemmelse om straf uden forudgå-

ende tilhold. Det skyldes bl.a., at der er lavere beviskrav med hensyn til udstedelse af tilhold end med hensyn til straf.

I Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser (1563/2017) overvejede rådet ligeledes en selvstændig strafbestemmelse om stalking. Rådet fandt dog ikke – bl.a. med en henvisning til ovenstående betænkning fra Strafferetsplejeudvalget – behov for at foreslå en generel strafbestemmelse om stalking i straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser.

3. Retten til en bistandsadvokat efter retsplejelovens § 741 a (lovforslagets § 2, nr. 1)

Hjælp Voldsofre finder det positivt, at der med lovforslaget lægges op til, at forurettede skal have samme ret til bistandsadvokat, som ofre for anden vold har.

Lev uden vold foreslår, at den foreslåede § 243 i straffeloven tilføjes til retsplejelovens § 741 a, stk. 2, så der sker obligatorisk beskikkelse af bistandsadvokat i sager om psykisk vold.

Med lovforslagets § 2, nr. 1, forslås det, at der i retsplejelovens § 741 a, stk. 1, indsættes en henvisning til den foreslåede bestemmelse om psykisk vold i straffelovens § 243, således der på samme måde som for overtrædelser af straffelovens §§ 244-246 om vold efter begæring fra forurettede kan beskikkes en bistandsadvokat i sager om overtrædelse af den foreslåede § 243.

Det foreslås endvidere, at den foreslåede § 243 tilføjes i retsplejelovens § 741 a, stk. 3, 1. pkt., således at domstolene på samme måde som for overtrædelser af straffelovens §§ 244-246 om vold kan afslå at beskikke en bistandsadvokat i sager om overtrædelse af den foreslåede § 243, hvis lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter, og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig.

Det foreslås således med lovforslagets § 2, nr. 1, at indføre samme mulighed for at beskikke bistandsadvokater i sager om psykisk vold som i sager om fysisk vold. Formålet med ændringen er – som med øvrige dele af lovforslaget – at sidestille psykisk vold med fysisk vold i relation til adgangen til en bistandsadvokat, og Justitsministeriet har på den baggrund ikke fundet anledning til at ændre lovforslagets § 2, nr. 1.

4. Ligestillingsvurdering

Mandecentret bemærker, at det er relevant at foretage en ligestillingsvurdering af lovforslaget.

Dansk Kvindesamfund, Det Nationale Voldsobservatorium og Institut for Menneskerettigheder opfordrer Justitsministeriet til at foretage en ligestillingsvurdering af lovforslaget med henblik på at kortlægge eventuelle utilsigtede ligestillingsmæssige konsekvenser af lovforslaget.

Det følger af § 4 i lov om ligestilling af kvinder og mænd, at alle offentlige myndigheder skal arbejde for ligestilling i al planlægning og forvaltning, hvilket bl.a. betyder, at lovforslag, når det er relevant, skal ligestillingsvurderes med henblik på at undersøge, om de har køns- og ligestillingsmæssige konsekvenser.

Det fremgår af pkt. 2.8.12 i Justitsministeriets vejledning om lov kvalitet, at en ligestillingsvurdering af et lovforslag skal foretages, hvor det er relevant, og hvor eventuelle ligestillingsmæssige konsekvenser vurderes at være væsentlige. Hvis lovforslaget ikke forventes at have sådanne konsekvenser, bør det ikke oplyses i bemærkningerne.

Justitsministeriet har i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget om en selvstændig bestemmelse om psykisk vold i straffeloven foretaget en vurdering af, hvorvidt lovforslaget vil have ligestillingsmæssige konsekvenser. Det er Justitsministeriets vurdering at lovforslaget umiddelbart ikke vil have ligestillingsmæssige konsekvenser, hvorfor ministeriet ikke har oplyst om sådanne konsekvenser i lovforslaget. Justitsministeriet har i forbindelse med denne vurdering lagt vægt på, at lovforslaget ikke vil have forskellige konsekvenser for kvinder og mænd, da den foreslåede bestemmelse om psykisk vold finder anvendelse på samme vilkår for både mænd og kvinder. Dette gør sig gældende, uanset om det ene køn må forventes at blive overrepræsenteret som gerningsmand eller ej

II. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

Der er i det fremsatte lovforslag foretaget visse justeringer af lovteksten, jf. oven for pkt. 2.1.1, samt en række præciseringer og tilføjelser i lovforslagets bemærkninger i forhold til det udkast, som har været sendt i høring. Der er endvidere foretaget visse ændringer af sproglig og lovteknisk karakter.

Herudover adskiller det fremsatte lovforslag sig fra det udkast, som har været i høring, ved, at der i det fremsatte lovforslag foreslås en ændring af knivloven og en ændring af våbenloven. Ændringerne har til formål at sidestille psykisk vold med fysisk vold, således at det ved overtrædelse af lovene også skal anses som en skærpende omstændighed, hvis gerningsmanden tidligere er idømt en fængselsstraf for psykisk vold.